

Studieclub Noordoostpolder over fosfaatreductieplan

'Sterkste groeiers krijgen de grootste klappen'

De leden van de bedrijfseconomische studieclub Young Dairy Farmers Noordoostpolder hebben hun bedrijven al goed voorbereid op het fosfaatreductieplan en zijn op de bijeenkomst van Countus in Emmeloord (FL). „Het GVE-plan voeren we uit, maar we weten nog eigenlijk niets. Over één jaar weten we hoe hard we daadwerkelijk moeten snijden.”

De GVE-regeling is in doelstelling simpel, maar in de uitvoering redelijk complex. Het vraagt om een goede uitleg. Dat beseffen veel melkveehouders ook. Op de Countus-bijeenkomst in Emmeloord (FL) zijn ruim honderd melkveehouders aanwezig. Het is een van de dertien bijeenkomsten die het advies- en accountancy-bureau in Nederland organiseert en overal zijn er volle zalen.

„Het wetsvoorstel fosfaatrechten is door de Tweede Kamer aangenomen”, vertelt Jaap Gielen, specialist Melkveehouderij Countus, aan de melkveehouders in de zaal. „Grondgebonden veehouders krijgen geen generieke korting en er wordt opnieuw naar de knelgevallenregeling gekeken. Het fosfaatreductieplan dat op 1 maart ingaat, is afgestemd op het wetsvoorstel en bestaat

uit drie onderdelen: fosfaatreductie via het veevoer, door bedrijfsbeëindiging of via de GVE-regeling.”

Derogatie

Volgens Jaap Gielen is het belangrijk dat de derogatie behouden blijft, vanwege de mestafzetkosten en bodemvruchtbaarheid.

De GVE-regeling is in de uitvoering redelijk complex en vraagt om een goede uitleg. De jonge boeren luisteren aandachtig.

Zonder de GVE-regeling zou er geen derogatie zijn verleend. Het lijkt alsof menige melkveehouder de nieuwe regeling gelaten over zich heen laat komen, maar de waarheid is dat een verplichte veestapelreductie niet geheel onverwacht is. Of alles op alles gezet moet worden om de derogatie te behouden, wordt in ieder geval door de jonge poldermelkveehouders van de studieclub Young Dairy Farmers NOP betwist. „Wij maken geen gebruik van de derogatie”, zegt Erwin Ruijter, die met zijn broer Stefan een melkveebedrijf in Urk heeft. In 2015 hadden ze 138 GVE en in 2017 was dat 160 GVE. Ronald Wolters uit Marknesse is het eens met Erwin: „Laat die derogatie maar vliegen. We hebben dit in de polder niet nodig.” Ronald had in 2015 293 en dit jaar 300 GVE. „We hebben inderdaad genoeg akkerbouwers en grond in de polder”, zegt Stefan Ruijter. Maar Mark van de Vegte uit Marknesse vindt: „Ik wil de derogatie behouden, vanwege de grondgebondenheid.” In 2015 had Mark 128 GVE, maar hij zit met 123 GVE in 2017 precies op 4 procent reductie die de GVE-regeling voorstelt. Jos Kromwijk uit Ens denkt dat de derogatie vooral gebruikt wordt als argument om draagvlak voor de fosfaatrechten te creëren. In 2015 had hij 145 GVE en nu 160. „Het is ook een knuppel om de melkveehouder in het gareel te houden”, zegt melkveehouder Bart Veerbeek uit Nagele. Hij had in 2015 169 GVE en dat zijn er anno 2017 iets meer: 186 GVE. „Als het resultaat een hogere melkprijs is, vind ik het prima”, zegt Erwin. Maar Christian Timmer uit Ens haalt zijn collega uit die droom: „Nederland is wat betreft de melkprijs niet leidend.” Christian is lichtjes gegroeid met 125 GVE in 2015 naar 140 GVE nu.

GVE-regeling

Jaap Gielen legt uit dat de GVE-reductieregeling alleen geldt op bedrijven met vrouwelijke runderen. Vleesvee- of kalverbedrijven zijn vrijgesteld. De referentiedatum is 2 juli 2015. Melkveehouders moeten dit jaar 4 procent minder GVE's gaan houden, behalve de grondgebonden bedrijven. Melk- en kalfkoeien tellen als een GVE en jongvee jonger dan een jaar 0,23 GVE, het oudere jongvee 0,53 GVE. Naast de referentie van 2015 is ook 1 oktober 2016 van belang. Melkveebedrijven met te veel GVE's ten opzichte van de GVE-referentie dienen aan het eind van de eerste periode (maart/april) 5 procent van het aantal GVE's dat op 1 oktober 2016 aanwezig was, te hebben gereduceerd. Waren er 100 GVE's in 2015 aanwezig, dan moet de veestapel met 4 GVE's verminderen. Als er op 1 oktober 2016 nog steeds 100 GVE's waren, dan is de GVE-taakstelling voor 2017 een reductie van 4 GVE. Waren dit er 102, dan is de taakstelling een reductie van 5,1 GVE's. De melkveehouder

heeft hier een paar maanden voor. Gielen: „In de tweede maand van elke periode moet de reductie zijn gerealiseerd. Voor de eerste twee maandelijkse perioden geldt een taakstelling van 5 procent. In mei en juni is dit 10 procent; in juli en augustus maximaal 20 procent en voor de twee stappen in de laatste vier maanden maximaal 40 procent. Je kunt beter iets te veel GVE's minderen dan te weinig. Dit scheelt aanmerkelijk in de heffing.” De regeling kent namelijk een bonus- en malussysteem. Wie een kleinere veestapel heeft dan in juli 2015 krijgt tot en met september een bonus van maximaal 60 euro per GVE per maand. Na september is dat maximaal 200 euro, maar dat is wel gemaximaliseerd tot 10 procent reductie. Moet een melkveehouder 4 GVE's verminderen, maar hij vermindert meer GVE's, dan ontvangt hij de bonus voor de GVE's die hij onder zijn referentie zit. Heeft hij echter meer GVE's op zijn bedrijf dan de referentie, dan betaalt hij een boete van 240 euro voor elke GVE boven de referentie. Een eerder voorstel, dat er een boete betaald moest worden van 800 kilogram maal 90 procent maal vaste melkprijs per GVE, is door dit simpeler voorstel vervangen.

Solidariteitsheffing

Maar er bestaat volgens Gielen ook een solidariteitsheffing. Melkveehouders die in de tweemaandelijkse periode wel voldoen aan hun taakstelling, maar niet aan de GVE-referentie van 4 procent, moeten over het nog te reduceren aantal GVE's maandelijks een solidariteitsbijdrage betalen. De solidariteitsheffing bedraagt 20 procent van de vaste melkprijs maal 800 kilo per GVE boven de referentie. „Deze solidariteitsregeling zorgt ervoor dat groeiers via gefaseerde afbouw van de GVE's de consequenties van de regeling kunnen verminderen. Voor de groep die niet of nauwelijks is gegroeid, loont het om een paar GVE's extra op te ruimen”, aldus Gielen. „Het is een complex systeem en iedereen moet zelf de keuze maken. De uitvoering en de berekening zijn belangrijk. De heffingen zijn aanzienlijk. Kijk kritisch naar het jongvee en de minder productieve koeien.” Niks doen gaat veel geld kosten. In sommige gevallen kan dit zomaar oplopen tot 140.000 euro bij sterke groeiers. „Zij moeten snel hun veestapel gefaseerd verminderen, waarbij de totale reductie kan meevallen als de hele sector voortvarend de GVE's vermindert.” In de regeling zijn instrumenten ingebouwd, zoals de taakstellingspercentages die tussentijds kunnen worden aangepast. „Maar de meest efficiënte strategie is een hogere melkproductie te realiseren met minder GVE's. Dit betekent dat de mindere melkkoeien als eerste weg moeten en er aanzienlijk minder jongvee moet worden gehouden”, adviseert Gielen. Daarnaast is er ▶

Erwin Ruijter

„Wij hebben rekening gehouden met een reductie door veel minder te insemineren.”

Copyright foto

Stefan Ruijter

„Wij snijden in koeien, afgekalfde vaarzen en drachtige pinken met hoge exportwaarde.”

Copyright foto

Ronald Wolters

„Dit zijn wel regels die de klappen eerlijk lijken te verdelen.”

Copyright foto

Mark van de Vegte

„Ik hoop via de Kringloopwijzer op mijn oude niveau te komen met minder jongvee en meer koeien.”

Copyright foto

Christian Timmer

„Ik ben grondgebonden en hoef geen 4 procent in te leveren.”

Copyright foto

Jos Kromwijk

„Ik moet 16 GVE's verminderen en zal er toch geld op moeten toelagen.”

Copyright foto

Bart Veerbeek

„Ik moet 12 koeien wegdoen. De 5 procent taakstelling voor maart en april is al bereikt.”

Copyright foto

Koen Matthijssen

„We moeten nog wat snijden, maar ik hoef alleen de heffing te betalen.”

Copyright foto

„De meest efficiënte strategie is een hogere melkproductie te realiseren met minder GVE's. Dit betekent dat de mindere melkkoeien als eerste weg moeten en er aanzienlijk minder jongvee moet worden gehouden”, aldus Countus-melkveehouderij-specialist Jaap Gielen.

de bedrijfsbeëindigingsregeling. Voor elke GVE bij de aanmelding voor de regeling, tot maximaal het aantal dat op 1 oktober 2016 aanwezig was en wordt aangemeld voor de beëindigingsregeling, wordt in de eerste tranche (20 februari tot 3 maart) 1.200 euro ontvangen. In de tweede en derde tranche zijn de vergoedingen lager. Er geldt een verplichte afvoer van melkkoeien via slacht, export of sterfte.

Eerlijk verdeeld

„Dit zijn wel regels die de klappen eerlijk lijken te verdelen”, zegt Ronald. „Iedereen krijgt een tik mee.” „De sterkste groeiers krijgen de grootste klap”, reageert Christian en Mark voegt er aan toe: „Dat zijn ook de veroorzakers.”

Ze stellen wel de vraag of het GVE-plan echt zorgt dat Nederland onder het fosfaatplafond uitkomt. En wat als blijkt dat het plafond nog steeds overschreden wordt? „We gaan het GVE-plan uitvoeren, maar weten eigenlijk nog niets”, vindt Bart en Ronald reageert: „Over één jaar weten we precies hoe hard we moeten snijden.” Geen van hen gaat stoppen of maakt gebruik van de bedrijfsbeëindigingsregeling. Hoeveel moeten ze dit jaar aan GVE's inleveren? „We zijn sterk gegroeid, zo'n 16 procent”, zegt Erwin en zijn broer Stefan vult aan: „Ik denk zeker 20 procent van het aantal GVE's verminderen.” Ronald zegt zo'n 8 procent te zijn gegroeid. Ook hij moet reduceren. Christiaan is een paar procent gegroeid; Jos zo'n 10 procent en Bart 15 procent. Koen Matthijssen uit Rutten is nauwelijks gegroeid. Hij had in 2015 83 GVE en nu 85.

Niet verontrust

De leden van de Young Dairy Farmers zijn nagenoeg allemaal gegroeid. Jos: „De meesten

van ons hadden voor 2015 al een nieuwe stal gebouwd voor meer koeien en die investering moesten velen terugverdienen door meer koeien te houden.” Toch verwacht iedereen de GVE-taakstelling te kunnen volbrengen. De GVE-regeling geeft hen nog iets meer tijd om hun veestapel te krimpen. Door dit voorsorteren in 2016 lijkt de impact van de GVE-regeling beperkt, maar de meesten hadden nog een kleine groei voor ogen om het bedrijf te optimaliseren. Waardoor de regeling grotere gevolgen heeft dan nu lijkt.

„Wij hebben er rekening mee gehouden door veel minder te insemineren”, zegt Erwin, die met Stefan behoorlijk moet reduceren. Ronald vraagt zich af waar alle vaarskalveren dan naar toe moeten. Stefan vervolgt: „Wij gaan snijden in koeien, afgekalfde vaarzen en drachtige pinken die voor slacht en export een grotere waarde hebben dan kalveren. Ons aantal kalveren blijft dit jaar waarschijnlijk stabiel, omdat we eerder al Belgische Blauwe hebben ingezet. Verder hebben we hoogwaardig fokvee dat voor de export weg kan. We zitten voor de eerste maanden al op 5 procent reductie.” Erwin: „We krijgen geen bonus, maar zullen in de eerste maanden nog wel een solidariteitsheffing moeten betalen.” Ronald heeft zijn eerste taakstelling al in december vorig jaar bereikt door vooral in het jongvee te snijden. „Toch zal ik begin mei nog wat koeien weg moeten doen.” Mark zit er nu ruimschoots onder, maar zal nog extra jongvee inruilen voor melkkoeien. „Ik hoop via de Kringloopwijzer in 2018 op mijn oude niveau te komen met minder jongvee en meer koeien. Ik had al geanticipeerd op een verplichte vermindering van de veestapel; ook vanwege de eis van grondgebondenheid en wisselende oppervlakte pachtgrond houd ik hierdoor nu wat ik al had.” Ronald reageert: „De grond is te duur voor grondgebondenheid. We

hebben met een akkerbouwer één bouwplan met één bemestingsplan. In feite heb ik een grondgebonden bedrijf. Het stoort mij dat ik 4 procent moet inleveren, terwijl ik alle mest kwijt kan.”

Christian moet vijf GVE's weg doen. „Dan zit ik al aan mijn taakstelling voor dit jaar. Daarnaast heb ik genoeg grond en ben ik grondgebonden. Ik hoef geen 4 procent in te leveren.” Jos moet zijn veestapel verminderen: „Acht koeien in maart en april en acht koeien in mei en juni.”

Ook Bart moet snijden. „Ik moet 12 koeien wegdoen. De 5 procent taakstelling voor maart en april is al bereikt. Ook moet ik nog 16 GVE in mijn jongvee snijden. Ik ontkom niet aan de solidariteitsheffing.” Stefan merkt op dat het vreemd is dat iedereen 'vrijwillig' de superheffing betaalde, maar nu meer moeite heeft om bijvoorbeeld de solidariteitsheffing te betalen. De anderen reageren verrast, maar onderstrepen zijn opmerking. Koen heeft al koeien weggedaan en zit op zijn taakstelling van 5 procent. „We moeten na april nog wat snijden in ons jongvee. Ik zal alleen de heffing betalen.”

Fosfaatrechten

De fosfaatrechten moeten volgens de leden straks wel afschrijfbaar zijn. „Dat maakt onze positie in Europa sterker; anders zal het lastig worden”, vindt Ronald en Bart roept: „Ik denk dat ze in het buitenland ons uitlachen.” Juist in de polder kunnen de melkveehouders goed overleven, meent Stefan, vanwege het flexibele grondgebruik en de samenwerking met akkerbouwers.

Allen vinden dat de invoering van fosfaatrechten voorlopig de laatste nieuwe regel moet worden. „Je kunt tegenwoordig niet meer melken zonder boekhouder”, besluit Koen. Met dat 'trieste' feit zijn alle leden het eens. ■